

Kan de zorgverzekeraar van het slachtoffer profiteren van afspraken die door de WAM-verzekeraar zijn gemaakt met het slachtoffer?

VAST 2024 / N-016
Hof Arnhem-Leeuwarden
9 april 2024, 200.324.838

mr. Legarde, mr. Van der Kost, mr. Hebli

WVW artikel 185, BW artikel 6:101 en 7:642

Rechtsvraag

Heeft de gesubrogeerde zorgverzekeraar recht op hetzelfde percentage schadevergoeding als door de WAM-verzekeraar minnelijk is overeengekomen met het slachtoffer?

In het kort

Als gevolg van een verkeersongeval tussen een fietser en een bestelbus, heeft een fietser ernstige (letsel)schade opgelopen. Nadat de fietser in eerste instantie stopte bij het kruispunt, stak zij plotseling toch de weg over waardoor de bestuurder van de bestelbus haar niet meer kon ontwijken. Tussen partijen is niet in geschil dat de fietser heeft bijgedragen aan het ontstaan van het ongeval en dat géén sprake is van overmacht aan de zijde van de bestelbus. Tussen partijen is evenmin in geschil dat ten opzichte van de fietser de in de jurisprudentie ontwikkelde 50%-regel geldt.

De WAM-verzekeraar van de bestuurder van de bestelbus, Achmea, is met de fietser minnelijk overeengekomen 75% van haar schade te vergoeden. Menzis, de zorgverzekeraar van de fietser, heeft de schade van de fietser vergoed en meent op grond van subrogatie in de rechten van de fietser óók recht te hebben op vergoeding van 75%. Volgens Menzis heeft Achmea namelijk een 'gewone' billijkheidscorrectie toegepast, die ook voor Menzis geldt. Achmea stelt daarentegen dat Menzis slechts recht heeft op vergoeding van 50%, omdat in de vaststellingsovereenkomst met het slachtoffer de 50%-regel zou zijn toegepast die voor de gesubrogeerde verzekeraar niet geldt.

De rechtbank houdt Achmea slechts aansprakelijk voor 50%. Daartoe overweegt de rechtbank dat de bestuurder van de bestelbus 25% schuld treft aan het ongeval, waarop een billijkheidscorrectie van 25% wordt toegepast. Het hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank, waarbij het hof eveneens overweegt dat de billijkheid gelet op de omstandigheden van het geval een correctie van 25% rechtvaardigt. Hiermee komt ook het hof tot een schadevergoedingspercentage van 50%.

In gelijke zin

Rechtbank Overijssel 30 november 2022, [ECLI:NL:RBOVE:2022:3668](https://www.eclinet.nl/art/4905/kan-de-zorgverzekeraar-van-het-slachtoffer-profileren-van-afspraken-die-door-de-wam-verzekeraar-zijn-gema...)

HR 5 december 1997, [ECLI:NL:HR:1997:ZC2517](#), m.nt. J. Hijma (*Terminus / ZAO*)

In tegengestelde zin

Rechtbank Overijssel 24 juni 2020, [ECLI:NL:RBOVE:2020:3637](#)

Noot

1. Deze uitspraak is besprekingswaardig, omdat het hof zich – naar mijn weten – voor het eerst geplaatst zag voor de vraag of een gesubrogeerde zorgverzekeraar rechten kan ontlenen aan het percentage schadevergoeding zoals door de WAM-verzekeraar met het slachtoffer is overeengekomen. Het hof beantwoordt die vraag ontkennend en wijst arrest in lijn met jurisprudentie van de Hoge Raad. Het hof begint met een weergave van het toetsingskader ter beoordeling van de vraag in hoeverre de regresnemende verzekeraar subrogeert in de rechten van het slachtoffer. Na het uiteenzetten van de beschermingsgedachte van de 50%- en 100%-regel, stelt het hof vooral dat de Hoge Raad heeft beslist dat de gesubrogeerde verzekeraar niet profiteert van voormelde regel.¹ Deze in de jurisprudentie ontwikkelde 50%-regel houdt kort gezegd in dat de gemotoriseerde bestuurder of diens WAM-verzekeraar op billijkheidsgronden gehouden is ten minste 50% van de schade te vergoeden, vanwege de verwezenlijking van het aan een auto ten opzichte van kwetsbare verkeersdeelnemers gebonden gevaar (*Betriebsgefahr*).² In de verhouding tussen de gesubrogeerde verzekeraar en de betalende verzekeraar wordt de vergoedingsplicht bepaald door toepassing van de causale verdeling en de billijkheidscorrectie, waarbij toepassing van de billijkheidscorrectie bij een regresnemende partij volgens de Hoge Raad slechts kan lijden tot een bijstelling van 'beperkte omvang'.³ Het hof bepaalt de vergoedingsplicht van Achmea dan ook aan de hand van voormelde toetsingsmaatstaf. Daarmee is de voorliggende vraag of Menzis als gesubrogeerde verzekeraar rechten kan ontlenen aan afspraken die met het slachtoffer zijn gemaakt, beantwoord.

2. Dat een gesubrogeerde verzekeraar geen rechten kan ontlenen aan afspraken met het slachtoffer is overigens logisch vanuit een verbintenisrechtelijke oogpunt. Verbintenisrechtelijke afspraken gelden immers uitsluitend tussen partijen en een derde kan daaraan in beginsel geen rechten ontlenen.⁴ Voorstelbaar is evenwel dat een zekere werking uitgaat van een vaststellingsovereenkomst met het slachtoffer waarin de 50%-regel *niet* is toegepast. Zo'n situatie zou zich – bijvoorbeeld – kunnen voordoen, ingeval de causale verdeling in de zin van artikel 6:101 BW uitkomt op een 50%-50% verdeling. Als in zodanig geval vanwege de billijkheid een schadevergoedingspercentage van 75% wordt aangeboden door de WAM-verzekeraar aan het slachtoffer, acht ik het niet onwaarschijnlijk dat de gesubrogeerde verzekeraar daaraan rechten kan ontlenen.

3. Mogelijk heeft het hof in onderhavige kwestie met een schuin oog gekeken naar de vaststellingsovereenkomst. Achmea verklaart namelijk dat het in de vaststellingsovereenkomst aangeboden percentage van 75% tot stand zou zijn gekomen vanwege de toepassing van de causale verdeling (25%), vermeerderd met de 50%-regel (+25%) én een billijkheidscorrectie vanwege de ernst van de (letsel)schade (+25%). Het hof valt voor de vaststelling van de schadevergoedingsplicht jegens Menzis zagezegd terug op de toets van artikel 6:101 BW. Hierbij past het hof ambtshalve een billijkheidscorrectie van 25% toe. Het hof hanteert daarmee precies hetzelfde percentage als billijkheidscorrectie zoals volgens Achmea met het slachtoffer overeengekomen was. Dat is gekeken naar de vaststellingsovereenkomst zou tevens kunnen worden afgeleid uit het feit dat door Menzis – naar het hof aanneemt⁵ – in beide instanties geen concrete feiten en omstandigheden zijn aangevoerd die de toepassing van een substantiële

billijkheidscorrectie rechtvaardigen. Voorstelbaar is aldus dat de vaststellingsovereenkomst en de daarin vastgestelde billijkheidscorrectie toch een bepaalde werking heeft.

4. In dat kader heb ik mij afgevraagd tot welk percentage nog gesproken kan worden van een correctie van 'beperkte omvang'. Uit de rechtspraak blijkt immers dat de billijkheidscorrectie slechts en uitsluitend wordt toegepast bij aanwezigheid van specifieke, individuele omstandigheden die tot gevolg hebben dat de billijkheid een andere verdeling eist dan de uitkomst van de beoordeling op basis van causaliteit.⁶ Ingeval van regresnemende verzekeraars is doorgaans slechts plaats voor een beperkte bijstelling van de causaliteitsverdeling. De Hoge Raad heeft voor afwijkingen van een billijkheidscorrectie met 'beperkte omvang' bij regresnemende partijen uitsluitend ruimte geboden in gevallen waarin een automobilist een ongebruikelijk zwaar verwijt treft, en/of waarin de aangeredene dermate jong is dat hem rechtens in het geheel geen verwijt wordt gemaakt.⁷ Opvallend is dat in onderhavige kwestie van beide situaties geen sprake is, maar toch nog een billijkheidscorrectie van 25% wordt toegepast. Een billijkheidscorrectie van 25% is mijns inziens geen beperkte bijstelling.

5. In de 50%-regel is het algemene *Betriebsgefahr* al verdisconteerd, zodat na toepassing van de 50%-regel op het resterende gedeelte in het kader van de toepassing van de billijkheidscorrectie niet dezelfde omstandigheden nogmaals meegenomen mogen worden. In onderhavige kwestie stelt Achmea bovenop de toepassing van de 50%-regel, jegens het slachtoffer nóg een billijkheidscorrectie toe te passen vanwege de ernst van de (letsel)schade. Een billijkheidscorrectie na toepassing van de 50%-regel kan worden gezien als een 'extra billijkheidscorrectie', aangezien de 50% regel eveneens op de billijkheid is gebaseerd. In een vergelijkbare situatie (verkeersongeval met auto; fietser maakt verkeersfout; schuld fietser wordt vastgesteld op 75%) wees de rechtbank een gevorderde billijkheidscorrectie bovenop de 50%-regel om die reden af. In deze zaak deed de fietser – vanwege de ernst van het letsel van de fietser – een beroep op de toepassing van de billijkheidscorrectie.⁸ Er was ter zake géén gesubrogeerde verzekeraar. De rechtbank paste bovenop de 50%-regel géén billijkheidscorrectie toe omdat de ernst van het letsel al in de 50%-regel is verdisconteerd, zodat volgens geen aanleiding bestond voor een nadere billijkheidscorrectie. De rechtbank oordeelde dat de schadevergoeding met 25% verhoogd was, waardoor voor een aanvullende billijkheidscorrectie op grond van het opgelopen letsel geen aanleiding was. Waarom daarvoor in onderhavige kwestie wel aanleiding bestond, is mij nochtans onduidelijk.

6. Hoewel een de regresnemende verzekeraar geen rechten kan ontlenen aan afspraken die met het slachtoffer zijn gemaakt, meen ik dat uit gemaakte afspraken met het slachtoffer een bepaalde werking kan uitgaan. Uit dit arrest leid ik af dat een billijkheidscorrectie van 25% nog kwalificeert als correctie van 'beperkte omvang', nu van bijzondere omstandigheden – anders dan (ernstige) letselschade – geen sprake lijkt te zijn.

Noten

¹ Vgl. o.a. HR 2 juni 1995, *NJ* 1997/702 m.nt. C.J.H. Brunner (*Van Keulen/ Trias*) en HR 28 februari 1992, *NJ* 1993/566, m.nt. C.J.H. Brunner (*IZA / Vrerink*).

² Rechtbank Overijssel 24 juni 2020, [ECLI:NL:RBOVE:2020:3637](#), r.o. 4.13

³ In lijn met HR 5 december 1997, [ECLI:NL:HR:1997:ZC2517](#), m.nt. J. Hijma (*Terminus / ZAO*).

⁴ HR 20 juni 1986, [ECLI:NL:HR:1986,AD5694](#), NJ 1987/35 (*Citronas*); J. Hijma e.a., Rechtshandeling en Overeenkomst, par. 8.1.

⁵ Zie rechtsoverweging 4.7.

⁶ Vgl. rechtbank Gelderland 8 juni 2022, [ECLI:NL:RBGEL:2022:2835](#), r.o. 4.6.5.

⁷ HR 5 december 1997, [ECLI:NL:1997:ZC2522](#), noot J. Hijma.

⁸ Rechtbank Overijssel, 24 juni 2020, [ECLI:NL:RBOVE:2020:3637](#), r.o. 4.15.

Keywords

50%-regel
Aansprakelijkheidsrecht
Billijkheidscorrectie
Subrogatie
Verkeersongeval
Verkeersrecht

Vindplaatsen

[ECLI:NL:GHARL:2024:2398](#)

Auteur(s)

Elieske Kallenberg

Advocaat bij Ekelmans Advocaten

[LinkedIn](#)